מבחן תרגול: סוכה ל"ו–ל"ט – הכנה לבגרות

זמן 90 דקות | ניקוד 100 נקודות

שם	כיתה	תאריך	ציון
			מתוך 100

זמן: 90 דקות · 100 נקודות. במבחן חמישה חלקים לפי הדפים. ענו על שאלה אחת מכל חלק (20 נקודות לכל שאלה). אפשר גם לתרגל חלק אחד בכל פעם. שאלות 8 ו-10 עוסקות בסוגיה בעיון מספר 5. ציטוטי הגמרא הועתקו מספריא; הסברים לפי רש"י מסומנים בשמו.

א חלק א: דף ל"ו ע"ב – ל"ז ע"א: אגד הלולב — 20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 1–2).

1 קראו את המשנה וענו.

מַתְנִי׳ אֵין אוֹגְדִין אֶת הַלּוּלָב אֶלָּא בְּמִינוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִילּוּ (בְּחוּט) בְּמָשִׁיחָה.

אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ אוֹגְדִין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִימוֹנְיוֹת שֶׁל זָהָב. אָמְרוּ לוֹ: בְּמִינוֹ הָיוּ אוֹגְדִין אוֹתוֹ מִלְּמַטָּה.

(סוכה לו ע"ב)

א. הציגו את מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר במשנה. 6 נק'

ב. מה מוכיח רבי מאיר מ"אנשי ירושלים", ומה עונים לו? הסבירו לפי רש"י. 7 נק'

ג. לפי רבא, מה הטעם של רבי יהודה? הסבירו גם לפי רש"י מה הבעיה במין אחר. 7 נק'

2 רבא מוכיח ש"סיב ועיקרא דדיקלא" נחשבים מין לולב, מתוך ברייתא בהלכות סוכה.

וְאָמַר רָבָא: מְנָא אָמֵינָא לַהּ דְּסִיב וְעִיקָּרָא דְּדִיקְלָא מִינָא דְּלוּלַבָּא הוּא — דְּתַנְיָא: "בַּסּוּכּוֹת תֵּשְׁבוּ", סוּכָּה שֶׁל כָּל דָּבָר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין סוּכָּה נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּאַרְבָּעָה מִינִים שֶׁבַּלּוּלָב. וְהַדִּין נוֹתֵן: וּמָה לוּלָב שֶׁאֵין נוֹהֵג בַּלֵּילוֹת כְּבַיָּמִים, אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּאַרְבַּעַת מִינִין, סוּכָּה שֶׁנּוֹהֶגֶת בַּלֵּילוֹת כְּבַיָּמִים — אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא תְּהֵא אֶלָּא בְּאַרְבַּעַת מִינִין!

(סוכה לו ע"ב)

אָמְרוּ לוֹ: כָּל דִּין שֶׁאַתָּה דָּן תְּחִלָּתוֹ לְהַחְמִיר וְסוֹפוֹ לְהָקֵל — אֵינוֹ דִּין.

(סוכה לו ע"ב)

א. מה דעת רבי מאיר ומה דעת רבי יהודה בברייתא על הסוכה? מה הקל וחומר של רבי יהודה? **8 נק'**

ב. הסבירו את תשובת חכמים: "כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל – אינו דין". מה החומרה כאן, ומה הקולה (לפי רש"י)? **6 נק'**

ג. איך מוכיח רבא מכאן שעיקרא דדיקלא הוא מין לולב? הסבירו לפי רש"י. **6 נק'**

ב חלק ב: דף ל"ז ע"א – ל"ז ע"ב: חציצה, לקיחה והרחה

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 3–4).

3 חציצה ולקיחה. קראו את דברי רבה ורבא.

אֲמַר לְהוּ רַבָּה לְהָנָּהוּ מְגַדְּלֵי הוֹשַׁעְנָא דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא: כִּי גָּדְלִיתוּ הוֹשַׁעְנָא דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא, שַׁיְּירוּ בֵּיהּ בֵּית יָד — כִּי הֵיכִי דְּלָא תֵּיהֲוֵי חֲצִיצָה.

(סוכה לז ע"א)

רָבָא אָמַר: כָּל לְנָאוֹתוֹ — אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְאָמַר רַבָּה: לָא לִינְקוֹט אִינִישׁ הוֹשַׁעְנָא בְּסוּדָרָא, דְּבָעֵינָא לְקִיחָה תַּמָּה וְלֵיכָּא. וְרָבָא אָמַר: לְקִיחָה עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר — שְׁמָהּ לְקִיחָה.

(סוכה לז ע"א)

א. למה הורה רבה למגדלי ההושענא של ריש גלותא להשאיר "בית יד"? מה דעת רבא? 6 נק'

ב. הציגו את מחלוקת רבה ורבא באחיזת לולב בסודר. 6 נק'

ג. רבא מביא שתי ראיות לשיטתו. הסבירו כל ראיה, ואיזו מהן נדחית ולמה. 8 נק'

4 הלכות רבה בארבעת המינים.

וְאָמַר רַבָּה: הֲדַס שֶׁל מִצְוָה — אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ, אֶתְרוֹג שֶׁל מִצְוָה — מוּתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ. מַאי טַעְמָא? הֲדַס דִּלְרֵיחָא קָאֵי, כִּי אַקְצֵייֵיהּ — מֵרֵיחָא אַקְצֵייֵיהּ. אֶתְרוֹג דְּלַאֲכִילָה קָאֵי כִּי אַקְצֵייֵיהּ — מֵאֲכִילָה אַקְצֵייֵיהּ.

(סוכה לז ע"ב)

וְאָמַר רַבָּה: לוּלָב — בְּיָמִין, וְאֶתְרוֹג — בִּשְׂמֹאל. מַאי טַעְמָא? הָנֵי תְּלָתָא מִצְוֹת, וְהַאי חֲדָא מִצְוָה. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זְרִיקָא: מַאי טַעַם לָא מְבָרְכִינַן אֶלָּא "עַל נְטִילַת לוּלָב" — הוֹאִיל וְגָבוֹהַּ מִכּוּלָּן. וְלַגְּבֵיהּ לְאֶתְרוֹג וּלְבָרֵיךְ! אֲמַר לֵיהּ: הוֹאִיל וּבְמִינוֹ גָּבוֹהַּ מִכּוּלָּן.

(סוכה לז ע"ב)

א. למה אסור להריח בהדס של מצוה ומותר להריח באתרוג של מצוה? **7 נק'**

ב. במחובר הדין הפוך. הסבירו למה (מתי מדובר, לפי רש"י?). **6 נק'**

ג. למה הלולב בימין והאתרוג בשמאל? ולמה מברכים "על נטילת לולב" ולא על האתרוג? **7 נק'**

ג חלק ג: דף ל"ז ע"ב – ל"ח ע"א: נענועים, ו"מי שבא בדרך"

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 5–6).

5 "וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעֲנְעִין?"

מַתְנִי' וְהֵיכָן הָיוּ מְנַעֲנְעִין? בְּ"הוֹדוּ לַה'" תְּחִילָּה וְסוֹף, וּבְ"אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא" — דִּבְרֵי בֵּית הִלֵּל. וּבֵית שַׁמַּאי אוֹמְרִין: אַף בְּ"אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָּא". אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: צוֹפֶּה הָיִיתִי בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁכָּל הָעָם הָיוּ מְנַעְנְעִין אֶת לוּלְבֵיהֶן, וְהֵם לֹא נָעְנָעוּ אֶלָּא בְּ"אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא".

(סוכה לז ע"ב)

א. הציגו את מחלוקת בית הלל ובית שמאי, ומה ראה רבי עקיבא. 6 נק'

ב. "נענוע מאן דכר שמיה?" מה קשה לגמרא, ומה התשובה? 5 נק'

ג. איך עושים את התנופה ולמה? הביאו את דברי רבי יוחנן ואת הנוסח של "במערבא", והסבירו מה לומדים מכאן על "שירי מצוה". 9 נק'

6 "מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ לוּלָב לִיטּוֹל".

מַתְנִי' מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ לוּלָב לִיטּוֹל — לִכְשֶׁיִּכָּנֵס לְבֵיתוֹ, יִטּוֹל עַל שֻׁלְחָנוֹ. לֹא נָטַל שַׁחֲרִית — יִטּוֹל בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁכָּל הַיּוֹם כָּשֵׁר לְלוּלָב.

(סוכה לח ע"א)

גְּמָ' אָמְרַתְּ, נוֹטְלוֹ עַל שֻׁלְחָנוֹ; לְמֵימְרָא דְּמַפְסֵיק? וּרְמִינְהִי: אִם הִתְחִילוּ — אֵין מַפְסִיקִין! אָמַר רַב סָפְרָא: לָא קַשְׁיָא, הָא — דְּאִיכָּא שְׁהוּת בַּיּוֹם, הָא — דְּלֵיכָּא שְׁהוּת בַּיּוֹם.

(סוכה לח ע"א)

א. מה מקשה הגמרא מן המשנה "אם התחילו – אין מפסיקין", ומה עונה רב ספרא? **7 נק'**

ב. רבא אומר "מאי קושיא?". הסבירו את דחייתו ואת הקושיה החדשה שהוא מקשה. **7 נק'**

ג. איך מיישב רבי זירא, ומה הדיוק מלשון המשנה? **6 נק'**

ד חלק ד: דף ל"ח ע"א – ל"ח ע"ב: מקרין אותו, ו"שומע כעונה" (סוגיה בעיון 5א)

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 7–8).

7 "מִי שֶׁהָיָה עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מַקְרִין אוֹתוֹ".

מַתְנִי' מִי שֶׁהָיָה עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מַקְרִין אוֹתוֹ — עוֹנֶה אַחֲרֵיהֶן מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִין, וְתָבֹא לוֹ מְאֵירָה. אִם הָיָה גָּדוֹל מַקְרֶא אוֹתוֹ, עוֹנֶה אַחֲרָיו "הַלְלוּיָהּ". מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִכְפּוֹל — יִכְפּוֹל, לִפְשׁוֹט — יִפְשׁוֹט, לְבָרֵךְ — יְבָרֵךְ, הַכֹּל כִּמְנְהַג הַמְּדִינָה.

(סוכה לח ע"א)

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: בֶּאֱמֶת אָמְרוּ בֵּן מְבָרֵךְ לְאָבִיו. וְעֶבֶד מְבָרֵךְ לְרַבּוֹ, וְאִשָּׁה מְבָרֶכֶת לְבַעְלָהּ, אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: תָּבֹא מְאֵירָה לְאָדָם שֶׁאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מְבָרְכִין לוֹ.

(סוכה לח ע"א)

א. מה פירוש "מקרין אותו", ולמה עונה אחריהם כל מה שהם אומרים? הסבירו לפי רש"י. **7 נק'**

ב. על מה "תבא לו מאירה"? הביאו את שני ההסברים ברש"י. **6 נק'**

ג. מה ההבדל כשגדול מקריא אותו, ומה מוסיפה הברייתא "באמת אמרו"? **7 נק'**

8 סוגיה בעיון 5 (א): "שומע כעונה".

הוּא אוֹמֵר: "בָּרוּךְ הַבָּא", וְהֵן אוֹמְרִים: "בְּשֵׁם ה'" — מִכָּאן לְשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה.

(סוכה לח ע"ב)

בְּעוֹ מִינֵּיהּ מֵרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא: שָׁמַע וְלֹא עָנָה, מַהוּ? אֲמַר לְהוּ: חַכִּימַיָּא וְסָפְרַיָּא וְרֵישֵׁי עַמָּא וְדָרְשַׁיָּא אָמְרוּ: שָׁמַע וְלֹא עָנָה — יָצָא.

(סוכה לח ע"ב)

אִתְּמַר נָמֵי, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא: מְנַיִן לְשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה — דִּכְתִיב: "אֶת (הַדְּבָרִים) אֲשֶׁר קָרָא (יֹאשִׁיָּהוּ)". וְכִי יֹאשִׁיָּהוּ קָרָאן? וַהֲלֹא שָׁפָן קָרָאן, דִּכְתִיב: "וַיִּקְרָאוּ שָׁפָן (אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה) לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ". אֶלָּא, מִכָּאן לְשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה.

(סוכה לח ע"ב)

א. מה לומד רבא מ"הוא אומר: ברוך הבא, והן אומרים: בשם ה'"? הסבירו לפי רש"י, והביאו את הדוגמה שלו מן התפלה בציבור. **7 נק'**

ב. הסבירו את הלימוד מן הפסוק על יאשיהו, את הקושיה "ודילמא" ואת התשובה. **8 נק'**

ג. מה ההבדל בין הלשון "שמע ולא ענה – יצא" (רבי חייא בר אבא) ללשון "מכאן לשומע כעונה"? כתבו את ההבדל בלשונכם. **5 נק'**

ה חלק ה: דף ל"ח ע"ב – ל"ט ע"א: הלכות הלל, ו"עובר לעשייתן" (סוגיה בעיון 25ב)

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 9–10).

9 הלכות אמירת הלל.

אָמַר רָבָא: לָא לֵימָא אִינִישׁ "בָּרוּךְ הַבָּא" וַהֲדַר "בְּשֵׁם ה'", אֶלָּא "בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה'", בַּהֲדֵדֵי.

(סוכה לח ע"ב – לט ע"א)

אָמַר רָבָא: לָא לֵימָא אִינִישׁ "יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא" וַהֲדַר "מְבָרַךְ", אֶלָּא "יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ" בַּהֲדֵדֵי.

אֲמַר לֵיהּ רַב סָפְרָא: מֹשֶׁה, שַׁפִּיר קָאָמְרַתְּ?! אֶלָּא, הָתָם וְהָכָא אַסּוֹקֵי מִילְּתָא הוּא, וְלֵית לַן בַּהּ.

(סוכה לח ע"ב – לט ע"א)

א. השלימו לפי רבא: הוא אומר "הללויה" – ___; הוא אומר "הללו עבדי ה'" והם "הללויה" – ___; הוא אומר "הודו לה'" – ___; הוא אומר "אנא ה' הושיעה נא" – ___. 8 נק'

ב. מה אומר רבא על "ברוך הבא... בשם ה'" ועל "יהא שמיה רבא... מברך"? הסבירו לפי רש"י למה.

6 נק'

ג. מה עונה לו רב ספרא? הסבירו לפי רש"י. 6 נק'

10 סוגיה בעיון 5 (ב): "כל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן".

לְבָרֵךְ — יְבָרֵךְ. אָמַר אַבָּיֵי: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאַחֲרָיו, אֲבָל לְפָנָיו — מִצְוָה לְבָרֵךְ. דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל הַמִּצְוֹת כּוּלָּן, מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשִׂייָתָן. וּמַאי מַשְׁמַע דְּהַאי "עוֹבֵר", לִישָׁנָא דְּאַקְדּוֹמֵי הוּא? דְּאָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק דִּכְתִיב: "וַיֶּרֶץ אַחֵימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי". אַבָּיֵי אָמַר, מֵהָכָא: "וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם". וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא: "וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַה' בְּרֹאשָׁם".

(סוכה לט ע"א)

א. המשנה אומרת על ההלל "לברך – יברך" (כמנהג המדינה). מה מסייג אביי, ומה הנימוק שלו? **7 נק'**

ב. מניין ש"עובר" פירושו "לפני"? הביאו שני פסוקים מן הגמרא והסבירו אחד מהם. **7 נק'**

ג. נטילת לולב: לפי התוספות, מה הקושי לברך "עובר לעשייתן", ומה פתרון אחד? [סעיף העשרה מתוך מסמך סוגיות העיון] **6 נק'**